

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/46/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5315203027
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5315203027.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobcov: 1/ E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX, XXX XX F., 2/ Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX C. P., Česká republika, obidvoch zastúpených JUDr. Ladislavom Ščurym, advokátom, so sídlom K. XXXX, XXX XX F., proti žalovanej: T. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. A. A. I. XXXX/XX, XXX XX Q. K., zastúpená JUDr. Jiřím Martausom, advokátom, so sídlom Ul. X. K. XXX/X, XXX XX Q. K., o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, o odvolaní žalobcovi v rade 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 6C/30/2015-217 zo dňa 02.11.2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 6C/30/2015-217 zo dňa 02. 11. 2018 potvrdzuje.

Žalovaná má voči žalobcom v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu žalobcov v rade 1/ a 2/ (ďalej „žalobcovia“) zamietol (výrok I.). Svedkovi S. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XX, XXX XX N., Česká republika, tiež priznal voči žalobcom nárok na svedočné v rozsahu 100 % (výrok II.). Zároveň priznal žalovanej voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenu súdu dňa 31.03.2015 sa žalobcovia domáhali určenia, že byt č. 8 na 3. poschodí bytového domu súp. č. XXXX na ul. J. J. v F., postavený na parcele KN C č. 1633 spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku parcela KN C č. 1633 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1342 m² vo výške 5133/449835, ktorý je zapísaný na LV č. XXXX pre k.ú. F., patrí do dedičstva po poručiteľovi S. J., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom R. - C., R. Dr. A. I. XXXX/XX, XXX XX Q. K. (ďalej „poručiteľ“). Zároveň si žalobcovia uplatnili voči žalovanej nárok na náhradu trov konania.

3. Na základe vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd preukázaný naliehavý právny záujem žalobcov na podaní tejto určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“). Nakoľko predmetom sporu bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam ku dňu úmrtia poručiteľa, v prejudiciálnej rovine podľa § 194 ods. 1, 2 CSP bolo potrebné v danom prípade posúdiť otázku platnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 29.07.2009 (ďalej „kúpna zmluva“) medzi S. J., (t.j. osobou, do ktorej dedičstva žalobcovia žiadali sporný byt určiť), ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou. Žalobcovia od počiatku súdneho sporu namietali jej platnosť. Neplatnosť spornej kúpnej zmluvy mala spočívať v tom, že táto bola uzatvorená za veľmi nízku cenu a z dôvodu porušenia dobrých mravov (žalobcami tvrdenej až možnej ľsti zo strany žalovanej) a tiež násilnom odvedení poručiteľa S. J. žalovanou do Q. K.. Medzi stranami nebolo sporné, že pôvodným vlastníkom sporného bytu bol S. J. (poručiteľ), ktorý bol na liste vlastníctva ku

dňu uzavretia spornej kúpnej zmluvy zapísaný ako jeho výlučný vlastník. Z vykonaného dokazovania nevyplývali skutočnosti preukazujúce tvrdenia žalobcov o násilnom odvedení poručiteľa do bydliska žalovanej. Je zrejmé, že pokiaľ by k takému konaniu zo strany žalovanej v rozpore so želaním poručiteľa došlo, poručiteľ (otec strán sporu) by bol počas viacerých rokov pobytu u žalovanej na takúto skutočnosť určite poukázal. Zároveň ani ostatné deti poručiteľa, t.j. žalobcovia, sa počas pobytu otca u žalovanej s takýmto problémom a tvrdením neobrátili na orgány činné v trestnom konaní. Z výpisu LV č. XXXX kat. územie F., okres Čadca, aktuálnemu ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie, bolo v konaní zistené, že sporná nehnuteľnosť je vlastnícky evidovaná na žalovanú ako výlučnú vlastníčku, ktorá ju nadobudla titulom kúpnej zmluvy, vklad ktorej bol povolený pod č. V 1972/2009 zo dňa 12.08.2009. Poručiteľ ako výlučný vlastník spornej nehnuteľnosti teda podľa § 123 Občianskeho zákonníka disponoval s predmetom vlastníctva i pred uzavretím predmetnej kúpnej zmluvy. z dne 29.07.2009.

S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania konajúci súd uzavrel, že sporná kúpna zmluva nie je neplatným právnym úkonom z dôvodu, že by odporovala dobrým mravom, ale ani z dôvodu, že by kúpna cena dojednaná v zmluve bola nízka. Z obsahu kúpnej zmluvy je zrejmé, že medzi otcom S. J. ako predávajúcim a jeho dcérou T. J. (žalovanou) ako kupujúcou došlo k dohode o prevode - kúpe sporného bytu č. 8 na 3. poschodí bytového domu č. XXXX na ulici S. J. v F. s príslušenstvom, ktorý nadobudla žalovaná do výlučného vlastníctva za kúpnu cenu 4.000,00 Eur (120.504,- Sk). V Čl. III. kúpnej zmluvy zároveň kupujúca vyhlásila, že berie na seba osobný záväzok k doživotnému zaopatreniu, spoločnému bývaniu a užívaniu v mieste trvalého bydliska predávajúceho otca. Nakoľko táto kúpna zmluva bola uzavretá písomne, obsahovala vlastnoručné podpisy predávajúceho i kupujúceho, a tiež z nej vyplýval predmet kúpy i cena, je zrejmé, že tento právny úkon spĺňa zákonom stanovené náležitosti. Zároveň nebol v spore preukázaný ani rozpor zmluvy s kogentným ustanovením zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Kúpna cena za spornú nehnuteľnosť nebola stanovená znaleckým posudkom, ale bola medzi účastníkmi kúpnej zmluvy dohodnutá. Ustanovenie § 589 Občianskeho zákonníka síce ukladá povinnosť dojednať cenu v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, avšak všeobecne záväznú cenovú predpis iba v malej miere obmedzujú zmluvnú voľnosť v občianskoprávných vzťahoch. Samotný predávajúci S. J. (poručiteľ) s touto cenou súhlasil a počas celej doby od predaja nehnuteľnosti (t.j. od 29.07.2009) až ku dňu jeho úmrtia (t.j. do XX.XX.XXXX) sa žiadnym spôsobom nedovoľával neplatnosti ani nápravy svojho vlastného rozhodnutia. V danej súvislosti súd prvej inštancie prezentoval názor, že v súvislosti dohodnutou s kúpnu cenou je tiež potrebné prihliadať na záväzok žalovanej doopatrovať otca. Zníženie kúpnej ceny mohlo mať totiž súvis práve s týmto záväzkom žalovanej, ktorá skutočnosť však nemá vplyv na platnosť uzavretej kúpnej zmluvy. Z vykonaného dokazovania (primárne po výsluchu svedkov) je zrejmé, že vzťahy medzi sporovými stranami a ich rodinami nie sú dobré a sú poznačené častými konfliktami medzi súrodencami (t.j. deťmi poručiteľa a zároveň sporovými stranami v tomto konaní) najmä po odchode otca do bydliska žalovanej. Vrúcný vzťah detí a vnukov/vnučiek k poručiteľovi sa zhoršil, preukázateľne nie pre správanie žalovanej, ale pre „majetok“. Zároveň v priebehu celého konania nebolo nikým tvrdené, že by poručiteľ nebol spôsobilý na právne úkony. Naopak všetci zhodne a bez rozdielu (či svedkovia, alebo deti ako najbližší príbuzní) tvrdili, že S. J. bol veľmi vitálny človek aj vo veku 90 rokov. V rodine jeho rozhodnutia každý rešpektoval, čo tvrdili nielen deti ale aj jeho vnučka I. D.. Svedkovia vypočutí v konaní boli príbuzní žalobcov ako i žalovanej. Títo svedkovia zhodne vypovedali v prospech tej-ktorej strany, čo súd považoval za logické, keďže vystupovali na obranu záujmov svojich najbližších (deti rodičov, manžel druhého manžela). Svedkyne žalobcov E. I., O. C., K. X. a K. D. zhodne potvrdili vitalitu poručiteľa S. J. i starostlivosť o jeho osobu zo strany žalobkyne v rade 1/ a jeho vnučky I. D.. Tieto svedkyne však mali informácie súvisiace so spornou nehnuteľnosťou len sprostredkované. Ako relevantné pre svoje rozhodnutie súd vyhodnotil však výpovede nestranných osôb - pracovníčok Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Liptovskom Mikuláši, ktoré zhodne potvrdili, že o S. J. bolo zo strany žalovanej postarané najlepšie ako mohlo s prihliadnutím k jeho stavu. V rámci šetrení svedkyne nezistili žiadne nedostatky, S. J. (poručiteľ) sa nikdy nestožoval. Zároveň jedna z úradníčok uviedla, že S. J. (poručiteľ) ako účastník právneho úkonu kúpnej zmluvy mal následky svojho konania, t.j. uzatvorenia tohto právneho úkonu so svojou dcérou (žalovanou), jasne premyslené. Svedkyňa B. poručiteľ uviedol, že byt predal dcére (žalovanej), čo bolo jeho želanie. Rovnako tak aj svedkyňa T. J. uviedla, že jej osobne povedal S. J. (poručiteľ), že byt predal dcére (žalovanej), ktorá sa o neho postará. Súd neprijal tvrdenie žalobcov, že o predaji bytu nevedeli, ktoré tvrdenie vyvracalo viacero skutočností zistených súdom vypočutím svedkov. Je to práve sporný byt, ktorý vzájomne súrodencov (žalobcov a žalovanú) odcudzil. Žalobcovia preukázateľne v dedičskom konaní nič nezdedili. Napriek tomu konanie žalovanej, ktorá sa preukázateľne o poručiteľa starala, nemožno hodnotiť ako rozporné s dobrými mravmi, s možným následkom konštatovania absolútnej neplatnosti spornej kúpnej zmluvy,

ktoré by viedlo súd k pozitívnemu rozhodnutiu o podanej žalobe. Pokiaľ aj žalobcovia v priebehu sporu predkladali súdu súdne rozhodnutia, či poukazovali na ustálenú judikatúru i rozhodovaciu prax, okresný súd uviedol, že označené rozhodnutia riešili odlišné prípady, na základe čoho ich nemožno na prejednávany súdny spor aplikovať. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností, okresný súd žalobu žalobcov o určenie, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi, ako nedôvodnú zamietol.

4. K námietke žalobcov smerujúcej k procesnému postupu pri dedičskom konaní S. J. (poručiteľa), ktorí o prebiehajúcom dedičskom konaní nemali vedomosť, prvoinštančný súd uviedol, že podľa v tom čase účinného Občianskeho súdneho poriadku v dedičskom konaní, v rámci predbežného šetrenia, bola povereným súdnym komisárom predvolávaná tá osoba, ktorá sa postarala o pohreb, čo vyplýva z úmrtného listu poručiteľa. Preto ostatné deti poručiteľa (žalobcovia) nemali vedomosť o dedičskom konaní, ak nebol zistený iný majetok poručiteľa a došlo k jeho zastaveniu pre nemajetnosť, resp. vydanie nepatrného majetku tomu, kto pohreb zabezpečoval.

5. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ako úspešnej sporovej strane priznal voči žalobcom, ktorí vo veci úspech nemali, nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. Zároveň súd priznal voči neúspešným žalobcom i nárok na svedočné svedkovi S. J., ktorý si tento nárok v konaní uplatnil.

6. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v rade 1/ a2/, ktorí sa domáhali jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Odvolatelia namietali rozsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré považovali za „strohé“, v rámci ktorého sa okresný súd nijakým spôsobom nevyjadril k judikátom, na ktoré žalobcovia v konaní poukazovali a ktoré podľa ich názoru bolo potrebné na daný prípad aplikovať. Výpoveď svedkyne S. B. (úradníčky ÚPSVaR Liptovský Mikuláš) žalobcovia považovali za neobjektívnu a vopred pripravenú. Z uvedeného dôvodu nemal prvoinštančný súd pri svojom rozhodovaní na ňu prihliadať. Keďže právne vzťahy sa týkali rodiny, museli byť vo veci vypočítaní rodinní príslušníci, ktorí jednoznačne vypovedali, že dohoda v rodine bola vždy taká, že byt nadobudne I. D., (vnučka poručiteľa), a to za komerčnú cenu. Byt teda nemal nadobudnúť niekto zo zvyšných rodinných príslušníkov, a navyše pod komerčnú cenu, ako sa stalo v posudzovanom prípade. Na uvedených skutočnostiach žalobcovia postavili svoju argumentáciu v konaní týkajúcu sa rozporu kúpnej zmluvy s dobrými mravmi. Práve otázku dobrých mravov súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí nijakým spôsobom neodôvodnil. Vo vzťahu k inštitútu dobrých mravov odvolatelia dali do pozornosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 9/2004 zo dňa 29.09.2005 a sp. zn. 3 Cdo 137/2003. Ďalej žalobcovia namietali, že okresný súd pochybil aj pri dokazovaní keď vôbec nezobral do úvahy znalecký posudok Ing. Pavla Valárika č. 34/2006 zo dňa 09.05.2006, predložený do spisu žalobcami. Tento dôkaz nebol súdom vykonaný na pojednávaní a súd s ním protistranu (žalovanú) neoboznámil. Ďalšie pochybenie konajúceho súdu videli odvolatelia v tom, že súd v rámci odôvodnenia svojho rozsudku vôbec nevzal do úvahy podstatné skutočnosti, najmä to, že žalobcovia vybavili omšu na pohreb poručiteľa a zaplatili kar, pričom nemali vedomosť o tom, že poručiteľ previedol svoj byt na ich sestru T. J., t.j. žalovanú. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že poručiteľ bol vitálny a preto nebolo potrebné ho doopatrovať. Uvedenú skutočnosť žalobcovia navrhli v konaní preukázať tým, že žiadali zistiť výšku jeho dôchodku, ktorý návrh bol však zo strany konajúceho súdu zamietnutý. Odvolatelia ďalej súdu predložili popis viacerých chronologicky zoradených situácií, za obdobie rokov 1998 až 2003 a naďalej zotrvali na svojom názore o rozpore konania žalovanej s dobrými mravmi.

8. Žalovaná, ktorej bolo odvolanie žalobcov doručené prostredníctvom právneho zástupcu dňa 08.01.2019, procesne nereagovala. Ďalšie podania sporových strán v rámci odvolacieho konania neboli súdu predložené.

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

10. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol

a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

11. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolacie námietky žalobcov formulované v podanom opravnom prostriedku, pričom v zmysle princípu neúplnej apelácie sa nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Zároveň krajský súd poukazuje na zodpovednosť žalobcov za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

12. Primárne odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Odvolacie námietky žalobcov k nevykonaniu nimi navrhnutých dôkazov a spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo žalobu žalobcov zamietol, pričom so svojím záverom dospel v kontexte všetkých vykonaných dôkazov s prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci však okresný súd svoje rozhodnutie veľmi podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ strany sporu byť pred súdom úspešnou; prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia súdneho rozhodnutia. S prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaného okresným súdom popísaný v odôvodnení jeho rozsudku, krajský súd len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu je v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp.zn. IV. 350/2009 zo dňa 08.10.2009, podľa ktorého „...odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania“.

13. Ako nedôvodné vyhodnotil krajský súd námietky žalobcov procesného charakteru, smerujúce voči dokazovaniu vykonanému pred prvoinštančným súdom. Okresný súd v danom prípade vykonal rozsiahle dokazovanie, vrátane výsluchu viacerých svedkov navrhovaných oboma sporovými stranami, pričom do vykonaného dokazovania dospel k správne právnemu záveru o nedôvodnosti podanej žaloby. Na základe preskúmania obsahu predloženého spisu, vrátane odôvodnenia napadnutého uznesenia, nemožno súhlasiť s názorom odvolateľov o tom, že k svedeckému výsluchu S. B., úradníčky ÚPSVaR Liptovský Mikuláš, nemal konajúci súd prihliadať. Tak ako všetky ostatné dôkazy vykonané v konaní pred prvoinštančným súdom, aj výsluch svedkyne S. B. súd vyhodnocoval vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Zo žiadneho argumentu predloženého žalobcami pritom nevyplýva objektívny dôvod na vylúčenie takéhoto dôkazu. Odvolatelia žiadny takýto dôvod v spore nepreukázali. Za vadu dokazovania nemožno považovať ani stav, keď okresný súd tomuto dôkazu pripísal predpoklad vyššej miery objektivity. Tento záver je s prihliadnutím na pretrvávajúce konfliktné vzťahy sporových strán viac než logický. Zároveň však potrebné opätovne uviesť, že výsluch tejto svedkyne nebol jediným či nadradeným dôkazom preukazujúcim skutkový stav, ale ako už bolo uvedené vyššie, súd prvej inštancie ho vyhodnocoval v súvislosti so všetkými ostatnými vykonanými dôkazmi, na základe čoho vytvoril skutkové závery smerujúce k správne právnemu záveru o nedôvodnosti podanej žaloby. Neobstoí ani odvolacia námietka žalobcov týkajúca sa nesprávneho procesného postupu okresného

súdu pri vykonaní a následnom (ne)vyhodnotení predloženého dôkazu - znaleckého posudku Ing. Pavla Valárika č. 34/2006 zo dňa 09.05.2006. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že podanie právneho zástupcu žalobcov, obsahujúce aj predmetný znalecký posudok, bolo žalovanej doručené prostredníctvom jej právneho zástupcu dňa 12.09.2018. Tento dôkaz bol teda súdom vykonaný v súlade s ust. § 204 CSP. Obsah vykonaného dôkazu okresný súd zároveň popísal aj v odseku 27. napadnutého rozsudku. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní na predmetný znalecký posudok prihliadal, no s poukazom na konštatované právne závery (o možnosti zmluvných strán kúpu cenu za sporný nehnuteľnosť dohodnúť - bližšie odseky 34. a 35. napadnutého rozsudku), už nebolo jeho povinnosťou argumentovať aj tým, prečo cenu určenú znaleckým posudkom v danom prípade neakceptoval. Okresný súd potupoval procesne správne aj pri ďalších návrhoch žalobcov na doplnenie dokazovania, ktoré na pojednávaní konanom dňa 04.10.2018 v súlade s § 185 ods. 1 CSP zamietol. Zároveň dôvod tohto svojho procesného postupu konajúci súd riadne odôvodnil v odseku 28. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

14. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkami odvolateľov smerujúcim voči odôvodneniu napadnutého rozsudku.

15. Vo všeobecnosti je náležitou východisková úvaha právneho predchodcu žalovaného o nevyhnutnosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán.

16. Ako už uviedol krajský súd vyššie, konanie na súde prvej inštancie a na odvolacom súde tvorí jeden celok. Z daného faktu vychádza tak Európsky súd pre ľudské práva, ako aj Ústavný súd SR pri zaujímaní stanoviska, či postupom súdu v konkrétnej veci došlo k odňatiu možnosti účastníkovi konať pred súdom/ bolo mu odopreté právo na súdnu ochranu. Inými slovami, odvolací súd je oprávnený korigovať určité nedôslednosti v postupe a v rozhodnutí súdu prvej inštancie bez toho, aby prvoinštančné rozhodnutie muselo byť zrušené. Uvedené zodpovedá i právnej konštrukcii civilného sporového odvolacieho konania, ktoré nie je budované na kasačnom princípe (na rozdiel napríklad od konania v správnom súdnictve).

17. Intenzitu zásahu spôsobilú privodiť porušenie ústavných/základných práv dosahuje len odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, prípadne také, ktorého dôvody sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08).

18. Z ust. § 220 CSP vyplýva, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalujúca sporová strana domáhala, aké skutočnosti tvrdila, aké dôkazy označila, aké prostriedky procesného útoku použila, ako sa vo veci vyjadrila žalovaná strana a aké prostriedky procesnej obrany použila. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd sa v prejednávanej veci dostatočným spôsobom riadil ustanovením § 220 CSP, keďže z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, čoho sa žalobca domáhal a aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a rovnako tak popísal prostriedky procesnej obrany uplatnené žalovanou (odseky 1. až 4. odôvodnenia napadnutého rozsudku), uviedol, ktoré dôkazy boli vykonané a z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal (odseky 6. až 27.) ako aj ktoré navrhované dôkazy vykonané neboli (odsek 28.), poukázal na právnu úpravu, v zmysle ktorej pri kreovaní právneho záveru o nedôvodnosti žalobou uplatneného určenia postupoval, a dostatočným spôsobom opísal svoje právne závery, ku ktorým v konaní dospel (odseky 31. až 37. odôvodnenia) pričom rozhodol o celom uplatnenom nároku a odôvodnenie jeho rozhodnutia korešponduje s výrokovou časťou napadnutého rozsudku. V záverečných odsekoch odôvodnenia popísal svoj procesný postup pri rozhodovaní o trovách konania, ktorý korešponduje s výrokovou časťou napadnutého rozsudku.

20. V súvislosti s odôvodnením napadnutého rozsudku odvolatelia namietali okrem jeho „strohosti“ aj to, že podľa ich názoru konajúci súd v napadnutom rozhodnutí neodôvodnil svoje právne závery v súvislosti

s dobrými mravmi. V tejto súvislosti krajský súd odkazuje na odsek 36. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom okresný súd popísal vzťahy medzi porúčiteľom, jeho deťmi (sporovými stranami) a ďalšími rodinnými príslušníkmi a tieto vyhodnotil na základe vykonaného dokazovania. Záver súdu o tom, že konanie žalovanej nevyhodnotil v rozpore s dobrými mravmi, s následkom nemožnosti vyhovieť žalobe pre tento dôvod uvádzaný žalobcami, sa nachádza v záverečnej časti predmetného odseku. Možno teda uzavrieť, že okresný súd sa s argumentáciou žalobcov prezentovanou v rámci ich procesného útoku komplexne vysporiadal, o čom svedčí i odôvodnenie jeho rozsudku. Žalujúca sporová strana odôvodňovala neplatnosť spornej kúpnej zmluvy s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka, argumentujúc nízkou kúpnu cenou a tiež rozporom správania žalovanej s dobrými mravmi. S obidvomi námietkami žalobcov sa konajúci súd vo svojom rozhodnutí riadne vysporiadal.

21. Len na doplnenie argumentácie okresného súdu, obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku, krajský súd poukazuje na právne závery Ústavného súdu SR konštatované v uznesení sp. zn. III. ÚS 412/2016 zo dňa 21.06.2016 o tom, že symbolicky dohodnutá kúpna cena za prevádzanú nehnuteľnosť medzi rodičmi a deťmi, v rámci ktorej bola zohľadnená dlhoročná a obetavá starostlivosť nadobúdateľa, je v súlade s dobrými mravmi.

22. Ako už správne uviedol okresný súd v odseku 35. napadnutého rozsudku, pri hodnotení kúpnej ceny je potrebné prihliadať aj na pomerne široko koncipovanú zmluvnú voľnosť účastníkov zmluvného vzťahu, čo vyplýva zo zmluvnej slobody tvorenej nielen výberom svojho zmluvného partnera či obsahu zmluvy, ale aj slobodným určením kúpnej ceny. Občiansky zákonník síce v ustanovení § 589 uvádza, že cenu treba dojednať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, inak je zmluva neplatná, pričom týmito všeobecne záväznými právnymi predpismi sa rozumie najmä zákon č. 18/1996 Z.z. o cenách, tento však v zásade nereguluje dohadovanie výšky ceny v súkromnoprávných vzťahoch týkajúcich sa prevodu nehnuteľnosti. Aj napriek uvedenému však nemožno bez výhrad uzavrieť, že platné právo nepriznáva ochranu tomu subjektu, ktorý je dohodnutou kúpnu cenou znevýhodnený či poškodený, ale takúto ochranu poskytuje inštitút neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi, ktorého aplikovania sa v prejudiciálnej rovine (otázka platnosti kúpnej zmluvy) domáhali aj žalobcovia.

23. Nadväzane na vyššie uvedené však krajský súd uvádza, že dohoda účastníkov zmluvy o kúpnej cene, ktorú by bolo možné považovať za nevýhodné finančné protiplnenie vo vzťahu k prevádzanej veci, ešte automaticky (bez ďalšieho) nezakladá rozpor s dobrými mravmi v takomto zmluvnom dojednaní. V tejto súvislosti je vhodné poukázať aj na záver Najvyššieho súdu ČR v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 1776/2007, podľa ktorého okolnosť hrubého nepomeru plnení jednej zo strán k tomu, čo poskytla druhá strana, môže v spojitosti s ďalšími okolnosťami toho ktorého prípadu napíňať znaky konania, ktoré už koliduje s dobrými mravmi. Sama o sebe však táto okolnosť absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ktorým malo dôjsť k hrubému nepomeru v plneniach, v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka založiť nemôže. Obdobne v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 21/2012 Najvyšší súd ČR vyslovil, že nízka kúpna cena, pokiaľ nie je v rozpore s cenovými predpismi, a zároveň je výsledkom zmluvného dojednania účastníkov, bez toho, že by uzatvorenie právneho úkonu sprevádzala, resp. na uzatvorenie zmluvy mala vplyv i okolnosť, v dôsledku ktorej by sa také konanie priečilo dobrým mravom, nesleduje nemravný cieľ, ani nemá nemravný dôsledok.

24. Vo vzťahu k vyššie uvedeným rozhodnutiam Najvyššieho súdu Českej republiky je potrebné uviesť, že odvolací súd sa stotožnil s právnymi závermi v nich uvedenými. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 48/2012 zo dňa 28.03.2012 „aj keď judikatúra súdov iných štátov je pre slovenské právne prostredie nepoužiteľná, ústavný súd poukázal na uvedené rozhodnutie českého súdu preto, lebo sa s ním stotožňuje, preberá ho, a predovšetkým ho považuje za ústavne konformný výklad.“ Vzhľadom na identickú právnu úpravu, z ktorej označené rozhodnutia NS ČR vychádzali, sú tieto plne aplikovateľné i na území SR, t.j. i na posudzovaný prípad.

25. Žalobcovia v rámci svojho opravného prostriedku uviedli aj nové tvrdenia o nimi vnímaných skutočnostiach, ktoré však pred súdom prvej inštancie neprodukovali (nimi chronologicky vnímané skutočnosti od roku 1998 do roku 2003). Odvolací tieto novoty v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP a contrario nemohol pripustiť ako prípustný prostriedok procesného útoku.

26. Pre odvolanie podľa Civilného sporového poriadku je typický systém neúplnej apelácie, ktorý vylučuje možnosť efektívneho uplatnenia nových skutočností a dôkazov v odvolacom konaní. Výnimkou pre odvolateľa je použitie nových prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany v odvolaní, a to za splnenia taxatívne vymedzených podmienok v zmysle § 366 CSP. Z ust. § 366 CSP totiž vyplýva, že prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a/ sa týkajú procesných podmienok, b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Zároveň prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 CSP najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu (§ 373 ods. 4 CSP). Pokiaľ teda odvolatelia vo svojom odvolaní predložili novú skutkovú argumentáciu, ktorými chceli zvrátiť rozhodnutie súdu o zamietnutí ich žaloby, na tieto už odvolací súd neprihliadal. Jednalo sa totiž o prostriedky procesného útoku, ktoré mohli žalobcovia nepochybne predložiť už v štádiu prvoinštančného konania. Keďže žalobcovia tento prostriedok procesného útoku využili až v rámci odvolacieho konania, odvolací súd ho už nemohol akceptovať, nakoľko v danom prípade nebola splnená ani jedna z podmienok uvedených v § 366 CSP.

27. V súvislosti s poukazovaním odvolateľov na viacero rozhodnutí všeobecných súdov odvolací súd dáva do pozornosti, že z ustanovenia § 193 CSP vyplýva, ktorými rozhodnutiami je súd pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný. Je zrejmé, že mnohé z označených rozhodnutí takými nie sú.

28. Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov, nakoľko odvolanie žalobcov v danom prípade nemalo opodstatnenie a neboli zistené ani nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti, tento rozsudok okresného súdu v meritórnom výroku I. ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP p o t v r d i l .

29. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok II. o nároku svedka S. J. na svedočné voči žalovaným, ako aj výrok III. o trovách prvoinštančného konania, vo vzťahu ku ktorému odvolatelia neprodukovali žiadnu relevantnú odvolaciu argumentáciu, ktoré však plne zodpovedajú plnému úspechu žalovanej sporovej strany v konaní pred súdom prvej inštancie a zákonným ustanoveniam v ňom citovaným.

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanej ako úspešnej procesnej strane v rámci tohto štádia konania nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalobcom, ktorí v odvolacom konaní úspech nemali. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).